

۲۰۰۲۳۳۱

بسم الله الرحمن الرحيم

گزیده تاریخ طبری

نوشته: محمد بن جریر طبری

ترجمه: زنده یاد ابوالقاسم پاینده

جلد نخست

از ظهور پیامبر تا آغاز خلافت عثمان

گردآورنده: لطف الله محمدزاده

اوستای
پارسیان

۱۳۹۷

فهرست مطالب

۱	ذکر نسب پیامبر و برخی اخبار پدران وی.....
۱۱	سخن از عبدالله پدر پیامبر.....
۱۴	سخن از عبدالمطلب پدر عبدالله.....
۱۶	سخن از هاشم، بر عبدالمطلب.....
۱۷	سخن از عبد الله بن هاشم.....
۱۸	سخن از قصی پدر عبدمناف.....
۲۰	سخن از کودکی پیامبر.....
۲۱	سخن از ازدواج پیامبر با خدیجه.....
۲۲	سخن از اخبار پیامبر تا به هنگام هجرت.....
۲۴	سخن از بعثت پیامبر.....
۳۴	داستان غرانیق.....
۳۵	سخن از باطل شدن پیمان قریش.....
۳۶	آزار پیامبر.....
۴۳	دیدار دوم پیامبر با یثربیان در عقبه.....
۵۱	سخن از نهادن تاریخ.....
۵۲	سخن از حوادث سال اول هجرت.....
۵۵	سخن از حوادث سال دوم هجرت.....
۵۷	تغییر قبله.....
۵۸	سخن از جنگ بدر.....
۸۱	جنگ بنی قینقاع.....
۸۲	غزای قرقره الکدر.....
۸۳	غزوه سویق.....
۸۴	سخن از حوادث سال سوم هجرت.....
۸۴	خبر کعب بن اشرف.....
۸۷	غزوه فرده.....

۸۷	قتل ابی رافع یهودی
۹۰	سخن از جنگ احد
۱۰۳	سخن از حوادث سال چهارم هجرت
۱۰۳	غزوه رجیع
۱۰۳	سخن از عمرو بن امیه ضمری
۱۰۵	حکایت بشر معونه
۱۰۷	سخن از برون شدن قوم بنی نضیر
۱۱۰	غزوه ذات الرقاع
۱۱۱	غزوه سویق
۱۱۲	رخدادهای سال پنجم هجرت
۱۱۲	داستان زید بن حارثه
۱۱۳	سخن از جنگ خندق یا جنگ ابی اظفر
۱۲۲	سخن از جنگ بنی قریظه
۱۲۹	سخن از حوادث سال ششم هجرت
۱۲۹	غزای بنی لحيان
۱۲۹	غزوه ذی قرد
۱۳۰	غزوه مریسج یا غزوه بنی مصطلق
۱۳۰	داستان عبدالله بن ابی
۱۳۳	داستان جویریة
۱۳۳	داستان افترأ به عایشه
۱۳۸	سخن از سفر حدیبیه
۱۴۷	غزوه‌های پس از حدیبیه
۱۵۰	فرستادن پیام برای پادشاهان
۱۵۲	نامه پیامبر به هرقل
۱۵۲	نامه پیامبر به امیر دمشق
۱۵۲	نامه پیامبر به نجاشی پادشاه حبشه
۱۵۳	نامه نجاشی به پیامبر
۱۵۳	نامه پیامبر به خسرو پادشاه ایران

۱۵۴	 سخن از حوادث سال هفتم هجرت
۱۵۴	 جنگ خیبر
۱۵۷	 سوء قصد به پیامبر
۱۵۸	 سخن از غزای وادی القراء
۱۵۹	 رسیدن هدایای مقومس
۱۵۹	 سفر جنگی هوازن
۱۵۹	 سفر جنگی نجد
۱۵۹	 سفر جنگی فدک
۱۶۰	 سفر جنگ یمن
۱۶۰	 سفر جنگی بنی عبد بن ثعلبه
۱۶۰	 سفر جنگی یمن
۱۶۰	 قضای عمره
۱۶۱	 سفر جنگی بنی سلیم
۱۶۱	 رویدادهای سال هشتم هجرت
۱۶۱	 سفر جنگی کدید
۱۶۲	 نامه پیامبر به منذر بن ساوی
۱۶۳	 فرستادن عمرو بن عاص
۱۶۳	 سفر جنگی بنی عامر
۱۶۳	 سفر جنگی ذات اطلاق
۱۶۳	 غزوه سلاسل
۱۶۴	 غزوه خیط
۱۶۴	 غزوه جُشم
۱۶۵	 غزای دره اضم
۱۶۶	 غزای موته
۱۶۸	 سخن از فتح مکه
۱۷۹	 ویران کردن بت‌ها
۱۸۰	 خالد بن ولید و بنی جذیمه
۱۸۱	 سخن از جنگ با هوازن در حنین

۱۸۵	محاصره طائف
۱۹۰	المولفه قلوبهم
۱۹۳	رویدادهای سال نهم هجرت
۱۹۴	بیعت ثقیفیان طائف
۱۹۶	سخن از غزای تبوک
۲۰۰	مسجد ضرار
۲۰۱	داستان عدی بن حاتم طایی
۲۰۵	آمدن فرستادگان قبیله نمیم
۲۰۶	نامه پیامبر به پادشاهان حمیر
۲۰۸	آمدن فرستادگان دیگر قبیله ها
۲۰۸	آنگاه سال دهم هجرت در آن
۲۰۹	نامه پیامبر به عامل خود در نجران
۲۱۱	محاصره جرش یمن
۲۱۱	غزای یمن
۲۱۲	مسلمانی عمرو بن معد یکر
۲۱۳	آمدن جارود و طایفه عبدالقیس
۲۱۳	آمدن بنی حنیفه و مسیلمه کذاب
۲۱۴	آمدن قبیله کنده
۲۱۶	نامه مسیلمه کذاب به پیامبر
۲۱۷	حجه الوداع
۲۱۸	آخرین خطبه پیامبر در حج
۲۲۰	غزوه های پیامبر
۲۲۱	دسته هایی که پیامبر به غزا فرستاد
۲۲۵	سخن از همسران پیامبر
۲۲۶	داستان ازدواج پیامبر با عایشه و سوده
۲۳۲	سخن از زنانی که پیامبر خواستگاری کرد و نگرفت
۲۳۳	سخن از کنیز کانی که پیامبر به زنی داشت
۲۳۳	سخن از غلامان آزاد شده پیامبر

۲۳۴	 سخن از دیران پیامبر
۲۳۵	 سخن از وصف پیامبر
۲۳۶	 سخن از موی پیامبر
۲۳۶	 سخن از رخدادهای سال یازدهم هجرت
۲۳۷	 نخستین ارتدادها
۲۴۵	 سخن از روز وفات پیامبر و سن او
۲۴۸	 حکایت سقیفه
۲۵۵	 سخن از سن پیامبر به هنگام مرگ
۲۵۵	 سخن از روز و ماه - رخداشت پیامبر
۲۵۵	 سخن از گفتگوی مهاجران - سار در سقیفه
۲۶۲	 سخن از کار اسود عنسی
۲۷۰	 وفات فاطمه دختر پیامبر
۲۷۱	 نخستین سفر جنگی ابوبکر
۲۷۵	 فرستادن سپاهیان به سفرهای جنگی
۲۷۶	 نامه ابوبکر به مرتدان و مسلمانان نواحی
۲۷۸	 فرمان ابوبکر به سپاهیان اعزامی به سفرهای جنگی
۲۷۹	 مردم غطفان و طلیحه و پایان کار او
۲۸۵	 سخن از ارتداد هوازن و سلیم و عامر
۲۸۶	 داستان ام‌رمل سلمی دختر ام‌قرقه
۲۸۷	 دیگر سران ارتداد
۲۸۷	 داستان سجاح دختر حارث بن سوید
۲۹۵	 سخن از بطاح و حوادث آن
۲۹۸	 سخن از بقیه خبر مسیلمه و قوم وی
۳۰۸	 سخن از مردم بحرین و ارتداد حطم
۳۱۲	 سخن از ارتداد مردم عمان و مهره و یمن
۳۱۴	 سخن از خبر مهره در نجد
۳۱۵	 سخن از خبر مرتدان یمن
۳۱۷	 سخن از ارتداد دوباره مردم یمن

۳۲۰	 سخن از ارتداد مردم حضرموت
۳۲۷	 منع اسارت عرب
۳۲۷	 عاملان یمن و حضرموت
۳۲۷	 حکم دو زن آوازه خوان
۳۲۸	 آنگاه سال دوازدهم هجرت در آمد
۳۳۰	 نامه خالد بن ولید به مردم مداین
۳۳۱	 جنگ ذات السلاسل
۳۳۴	 سخن از جنگ ار - جنگ رود
۳۳۵	 جنگ ولج
۳۳۷	 سخن از جنگ الین که در دل یافت بود
۳۳۹	 سخن از تصرف امغیشیا
۳۳۹	 سخن از جنگ مقر و دهانه فرات بادر
۳۴۲	 سخن از حوادث پس از حیره
۳۴۶	 قصه انبار و ذات العیون و سخن از کِلواذی
۳۴۸	 حکایت عین التمر
۳۴۹	 خبر دومه الجندل
۳۵۲	 خبر حصید
۳۵۲	 خبر خنافس
۳۵۲	 خبر مصیخ
۳۵۳	 خبر ثنی و زمیل
۳۵۴	 خبر فراض
۳۵۵	 حج خالد
۳۵۶	 سخن از حوادث سال سیزدهم
۳۶۲	 خبر یرموک
۳۷۳	 سخن از وصف پیکر ابوبکر
۳۷۳	 سخن از نسب ابوبکر و نام و شهرت وی
۳۷۳	 سخن از نام زنان ابوبکر
۳۷۴	 قاضیان و کاتبان ابوبکر و عمال وی بر زکات

۳۷۹	جنگِ فحل
۳۷۹	گشودن دمشق
۳۸۴	سخن از بیسان
۳۸۴	طبریه
۳۸۵	سخن از مثنی بن حارثه و ابوعبید بن مسعود
۳۸۶	خبر نمارق
۳۸۹	سقاطیه و کسکر
۳۹۱	جنگِ پل
۳۹۴	خبر الیس کرچک
۳۹۵	جنگِ بویب
۴۰۰	خبر خنافس
۴۰۴	سخن از مقدمات جنگِ قادسیه
۴۰۶	آنگاه سال چهاردهم هجرت در آن
۴۳۰	جنگِ ارمات
۴۳۶	جنگِ اغوات
۴۴۰	روز عماس
۴۴۳	شب قادسیه
۴۴۸	ذکر احوال مردم سواد
۴۵۸	آنگاه سال پانزدهم هجرت در آمد
۴۵۸	سخن از جنگِ مرج الروم
۴۵۸	سخن از فتح حمص
۴۵۹	سخن از قنسرین
۴۶۰	سخن از فتح قیساریه و محاصره غزه
۴۶۱	سخن از فتح بیسان و جنگِ اجنادین
۴۶۴	سخن از فتح بیت المقدس (ایلیا)
۴۶۴	امان نامه عمر برای مردم ایلیا
۴۶۵	عمر در ایلیا
۴۶۶	سخن از تعیین مقرری و ترتیب دیوان

۴۷۰	سخن از جنگ برس
۴۷۰	جنگ بابل
۴۷۲	سخن از واقعه بهر سیر
۴۷۳	آنگاه سال شانزدهم درآمد
۴۷۳	سخن از ورود مسلمانان به شهر بهر سیر
۴۷۵	سخن از مداین دورتر که جایگاه کسری بود
۴۷۸	سخن از غنایم مداین
۴۸۰	سخن از تقسیم غنایم میان جنگاوران
۴۸۲	سخن از جنگ جابل
۴۹۰	سخن از فتح نکریس
۴۹۲	سخن از فتح ماسبدان
۴۹۲	رخدادهای کوچک
۴۹۳	آنگاه سال هفدهم درآمد
۴۹۳	سخن از نقل مکان از مداین به کوفه
۵۰۰	تنظیم کسان به ترتیب نوین
۵۰۰	فتوح مداین پیش از کوفه
۵۰۱	گشوده شدن جزیره
۵۰۶	سخن از فتح سوق‌الاهواز و منذر و نهر تیری
۵۰۸	سخن از فتح شوشتر
۵۱۰	حمله مسلمانان از بحرین به سرزمین پارس
۵۱۲	گشودن رامهرمز و شوش و شوشتر
۵۱۸	سخن از فتح شوش
۵۲۰	سخن از کار مسلمانان و جندی شاپور
۵۲۲	سخن از حوادث سال هجدهم
۵۲۳	سخن از رخدادهای سال نوزدهم
۵۲۳	سخن از رخدادهای سال بیستم
۵۲۴	سخن از فتح مصر و فتح اسکندریه
۵۲۶	آنگاه سال بیست و یکم درآمد

۵۲۶	جنگ نهاوند.....
۵۴۰	سخن از فرمان ادامه جنگ به درون سرزمین پارس.....
۵۴۱	سخن از خبر اصفهان.....
۵۴۳	آنگاه سال بیست و دوم درآمد.....
۵۴۴	فتح ری.....
۵۴۶	فتح گرگان.....
۵۴۷	فتح طبرستان.....
۵۴۷	فتح آذربایجان.....
۵۴۹	فتح باب.....
۵۵۳	تغییر در تقسیم مناطق گشوده شده.....
۵۵۵	سخن از عزل عمار.....
۵۵۵	سخن از رفتن یزدگرد به خراسان.....
۵۶۰	آنگاه سال بیست و سوم درآمد.....
۵۶۰	سخن از فتح توج.....
۵۶۲	سخن از فتح فسا و دارابگرد.....
۵۶۳	سخن از فتح کرمان.....
۵۶۴	سخن از فتح سیستان.....
۵۶۵	فتح مکران.....
۵۶۶	سخن از پیروذ اهواز.....
۵۶۷	سخن از کار سلمه بن قیس اشجعی و کردان.....
۵۶۸	سخن از کشته شدن عمر.....
۵۷۱	سخن از نَسَب عمر.....
۵۷۲	سخن از وصف عمر.....
۵۷۲	سخن از نام فرزندان و زنان عمر.....
۵۷۴	سخن از بعضی روش های عمر.....
۵۷۷	تاریخ نهادن عمر.....
۵۷۹	نقل بعضی سخنان عمر.....
۵۸۰	سخن از رثاها که درباره عمر گفتند.....

۵۸۳..... قصه شورا

۵۹۵..... عاملان عمر بر ولایات

www.ketab.ir

مقدمه گردآورنده

من در شهری زاده شدم و بزرگ شدم که در دشتی هموار بنا شده بود و نزدیک‌ترین کوه‌ها چندین کیلومتر با آن فاصله داشت. دشتی ساخته شده از نهشته‌های ریزدانه که امکان تشکیل آبخوان زیرزمینی در میان لایه‌های آن وجود ندارد و به همین علت هم هرگز تا فاصله زیادی از شهر چاه دارای آب قابل توجهی دیده نشده و خبر وجود آن شنیده نشده است. طبعاً در چنین دشتی، از چشمه نیز خبری نیست. این را گفتم که دانسته شود اگر بگویم من در دوران سربازی در شیراز هنگام یک اردوی چند روزه برای نخستین بار با پدیده چشمه آشنا شدم، جای تعجب نباشد.

یکی از چیزهایی که در آن چند روزه در اردوگاه به ما آموزش دادند، تقسیم بندی محدوده جریان آب از سرچشمه تا بین دشت آن بود. به ما آموختند که قسمت سرچشمه یعنی جایی که چشمه از زمین می‌جوشد تا فاصله معینی را باید برای برداشتن آب آشامیدنی و قسمت‌های پایین‌تر را برای منظوره‌های دیگر مانند شستشو در نظر گرفت. زیرا آب طی گذر زمان و تغییر مکان در اثر برخورد با عوامل محیطی ممکن است آلوده شود.

بعدها که با مقوله چگونگی تصحیح منی قدمی دیوان شعر شاعران بزرگ گذشته آشنا شدم ملاحظه کردم که در اینجا نیز تصحیح کنندگان اصل را بر اصالت قدیمی‌ترین نسخه‌های موجود می‌گذارند و این که نسخه‌ها هرچه از زمان آفریننده آن دورتر میشوند، امکان دست بردن در آنها بیشتر است. درست مانند آب همان چشمه‌ها.

بنظر می‌رسد که حتی در دوران هخامنشی که بر پایه یافته‌های تاریخی پادشاهان آن به ظاهر درباره دین آسانگیر و مداراگر بوده‌اند، ایرانیان همواره دین‌باور بوده‌اند با روی کار آمدن حکومت دین‌سالار ساسانی و پس از آن چیره شدن دین اسلام، این باورها عمیق‌تر شده و دین‌باور وجود ایرانیان آمیخته شده است.

با این توضیح، طبیعی است که من که در چنین سرزمینی زاده شده و بالیده‌ام به ضرورت رسیدن به شناخت کافی از دین پدرانم، باورمند باشم و بر خود لازم بدانم که دانش آن را فراگیرم و در اینجا داستان آب جاری از چشمه و اصل حاکم بر تصحیح متن‌های قدیمی و دیوان اشعار شعرای گذشته مرا به استفاده از سرچشمه اسلام یعنی قرآن و کتاب‌های تاریخ زندگی پیامبر و سنت‌های او که توسط نزدیک‌ترین راویان به صدر اسلام گردآوری شده، هدایت کرد.

به نظر من مترجمان قرآن و مترجمان تاریخ‌های مربوط به صدر اسلام که تاریخ زندگی پیامبر و مبارزاتش با دشمنان و سنت‌های او را بیان کرده‌اند، در این زمینه بزرگ‌ترین خدمت را به کسانی که به دنبال دست‌یابی به حقیقت اسلام هستند، کرده‌اند.

تا آنجایی که برای من امکان دسترسی بوده است، گردآورندگان تاریخ مکتوب زندگی و مبارزات و سنت پیامبر تعدادی انگشت شمار بوده‌اند. اینان آنچه را در صدر اسلام بصورت شفاهی و سینه به سینه نقل می‌شده در دوران خلافت عباسیان بصورت مدون در آورده‌اند. در مقدمه مترجمان فرهیخته و گردآورندگان محقق این کتاب‌ها، کتاب‌شناسی این دوره به تفصیل آمده است که من برای استفاده خوانندگان علاقمند، آنچه را که دانستن آنها را برای آنان مفید تشخیص داده‌ام، در آغاز کتاب آورده‌ام. در اینجا تنها آوردن نام پنج کسی که چنین کتاب‌هایی را تهیه کرده‌اند، اکتفا می‌کنم.

۱- محمد بن اسحاق که کتاب «یره نبی» توسط او گردآوری شده و بعدها توسط عبدالملک بن هشام تصحیح و طبقه‌بندی شده. نام «یره» این هشام معروف شده است.

۲- محمد بن عمر واقدی که تاریخ جرگه پی‌بر را در کتابی به نام «مغازی» گرد آورده است.

۳- محمد بن سعد معروف به کاتب واقدی که تاریخ زندگانی پیامبر و یاران او را در کتابی به نام «طبقات» آورده که به طبقات ابن سعد معروف است.

۴- ابن واضح مشهور به یعقوبی که کتاب تاریخ او نیز شهرت به «تاریخ یعقوبی» دارد. این کتاب در دو جزء چاپ شده است؛ یک جزء در تاریخ امم و ملل قدیم، ایران و روم و هند و یونان و غیر ایشان. جزء دیگر در تاریخ اسلام است، از آغاز ظهور پیامبر تا روز خراجت معتمد عباسی که در سال ۲۵۶ هجرت به خلافت نشست.

۵- محمد بن جریر طبری که کتاب خود معروف به «تاریخ طبری» را از روایات ابن اسحاق و واقدی‌ها و محمد بن سعد و نیز از کسان مستقل دیگر نقل کرده است. و کتاب حاضر گزیده‌ای از این کتاب است.

من با خواندن این کتاب‌ها به نظرم رسید که شاید خواندن متن کامل این کتاب‌ها برای محققان، علاقه برانگیز و حتی ضروری باشد، اما برای یک خواننده معمولی مانند خودم به احتمال زیاد خسته کننده باشد و به دلیل طولانی بودن متن رغبت چنین افرادی را برنمیگزید؛ به همین علت هم به فکر افتادم که از هر کدام از این کتاب‌ها چکیده‌ای تهیه کنم که در آنها اشعار کتاب (عربی و ترجمه آنها)

و حواشی که بیش از هفتاد درصد حجم این کتاب‌ها را می‌سازد، حذف شده باشد و فقط اصل مطالب مربوط به زندگی و جنگ‌ها و سنت‌های پیامبر در آنها بیاید. به این ترتیب پیدا کردن موضوعات برای هر خواننده‌ای راحت‌تر و خواندن کتاب آسان‌تر است و آدم‌های کم‌حوصله‌تر را نیز می‌تواند راغب به مطالعه آنها نماید.

کتاب تاریخ پادشاهان و پیامبران نوشته محمد جریر طبری که به نام تاریخ طبری معروف است، کتاب مفصلی است که از زمان آفرینش آدم آغاز نموده و آن را تا سال سیصد و دو هجری، در زمان خلافت المقتدر بالله خلیفه عباسی ادامه داده است.

ترجمه کتاب تاریخ طبری را زنده یاد ابوالقاسم پاینده به سال ۱۳۴۹ به سفارش «بنیاد فرهنگ ایران» آغاز کرد و طی سه سال نیم کار مداوم آن را به فارسی برگرداند. این ترجمه در پانزده مجلد سامان داده شد و جمع صفحات این پانزده مجلد ۶۷۸۵ است.

به نوشته مترجم، «بر تاریخ طبری که به حق عنوان تاریخ کبیر گرفته، دنباله‌های مکرر افزوده‌اند که از جمله دنباله عرب بن سعد مرطب سهدت و رواجی یافته است. عرب بن سعد اخبار عباسیان را از سال دویست و نود و پنج هجری آغاز نموده و تا سال سیصد و بیستم و کشته شدن مقتدر و خلافت القاهر ادامه داده است». زنده یاد ابوالقاسم پاینده کتاب عرب بن سعد را با عنوان «دنباله تاریخ طبری» ترجمه کرده و به تاریخ طبری افزوده است که با عنوان جلد شانزدهم همراه تاریخ طبری منتشر شده است.

در زیر قسمتی از گفته محمد جریر طبری (ابوجعفر) درباره کتاب تاریخ تالیفی وی آمده است:

«ابوجعفر گوید: در این کتاب خبر پادشاهان و پیامبران و خلیفگان را که تا کر نعمت خدا بودند و نعمت بیشتر یافتند که به آخرت افتاد و آنها که کفران کردند و در ایام حیات متنعم بودند، بیارم از آغاز خلقت و چیزی از حوادث ایام‌شان را یاد کنم که عمر از استقصای آن بکنه می‌کشد و کتاب‌ها دراز شود و مدت‌شان و آغاز و انجام کارشان بگویم و روشن کنم که آیا پیش از ایشان کس بوده و چه بوده و پس از آنها چه شده و معلوم کنم که جز خدا کس قدیم نباشد و این به اختصار باشد نه مفصل که هدف کتاب ما استدلال در این باب نیست بلکه تاریخ پادشاهان گذشته است و شمه‌ای از اخبارشان و زمان رسولان و انبیا و مقدار عمرشان و مدت خلیفگان سلف و چیزی از سرگذشت‌شان و قلمرو حکومت‌شان و حوادث عصرشان و به دنبال آن ذکر یاران پیامبر و نام‌ها و کنیه‌ها و

نسب‌هاشان و مدت عمرشان و وقت وفات هر کدام را با موضع وفات یی‌ارم. سپس از تابعان و اختلاف‌شان سخن آرم و معلوم کنم که روایت کدام‌شان را پسندیده‌ام و نقل کرده‌ام و آنها که روایت‌شان را نپسندیده‌ام و نیاورده‌ام.

بیننده کتاب ما بدانند که بنای من در آنچه آورده‌ام و گفته‌ام بر راویان بوده است نه حجت عقول و استنباط نفوس، بجز اندکی، که علم گذشتگان به خبر و نقل به متاخران تواند رسید نه استدلال، و نظر و خبرهای گذشتگان که در کتاب ما هست و خواننده عجب داند یا شنونده نپذیرد و صحیح نداند، از من نیست. با که از ناقلان گرفته‌ام و همچنان یاد کرده‌ام.

در گزینش مطالب کتاب حجیم تاریخ طبری، زمان گزیده شده از ظهور پیامبر تا کشته شدن عبدالله بن زبیر و استقرار خلافت عبدالملک بن مروان اموی انتخاب شده است که از آغاز جلد سوم کتاب تاریخ طبری (صفحه ۹۱) تا صفحه ۳۵۰۹ از جلد هشتم این کتاب را در بر می‌گیرد. با این کار، مطالب شش جلد «تاریخ طبری» که در مجموع بیش از دو هزار و هفتصد صفحه است، در یک کتاب دو جلدی حدود هزار و یکصد صفحه جای گرفته است. در این تلخیص‌ها علاوه بر شعرها و ترجمه آنها برخی از رخدادها که به نظر من مهم و علاقه‌ایرانی‌هاست، مانند فتح برخی از شهرهای شام را نیز حذف کرده‌ام؛ اما کوشیده‌ام که هیچ سببی بر چند کوچک مربوط به زندگی پیامبر و خلفای پس از او حذف نشود. امیدوارم در تهیه این کتاب کمترین لغزش‌ها رخ داده باشد.